

Stručni rad

USMENO OCJENJIVANJE IZ PREDMETA ŠPANJOLSKI JEZIK

Simona Kovač
Šolski center Novo mesto, Slovenija

Sažetak

U članku ću predstaviti usmeno ocjenjivanje iz školskog predmeta španjolski jezik. Izvor na kojem sam crpila svoje znanje i iskustvo je bila moja nastava izbornog predmeta španjolski jezik u osnovnoj školi. U uvodu je prikazana teorija provjere i ocjenjivanja znanja kao sastavni dio nastavnog procesa. U glavnom dijelu ću opisati provjeru vještina usmene komunikacije na španjolskom jeziku, prikazane su vrste zadataka za provjeru vještina usmene komunikacije. Na temelju mojih iskustva ću predstaviti još dva primjera dobre prakse koji ilustriraju različite zadatke za usmeno ocjenjivanje na španjolskom jeziku. Ovim zadacima potičemo kreativnost učenika i aktivno ih uključujemo u proces ocjenjivanja.

Ključne riječi: provjera i ocjenjivanje, usmeno ocjenjivanje, usmeno izlaganje, aktivna uloga učenika

1. Uvod

“Učenik od koga se nikada ne traži da učini ono što ne može učiniti nikada neće postići ono što može učiniti” [1]. Provjera i ocjenjivanje znanja sastavni je dio nastavnog procesa, čija je osnovna funkcija usmjeravanje i vrednovanje kvalitete nastavnog rada u svim njegovim dimenzijama. Evaluacija nastavnog rada znači određivanje relevantnih informacija koje će nam omogućiti donošenje odgovarajućih odluka i utvrđivanje kriterija koje moramo uzeti u obzir za odabir i interpretaciju traženih informacija. Dobiveni podaci omogućit će svim sudionicima odgojno-obrazovnog procesa uvid u ostvarenje postavljenih ciljeva, a to su vrijedne povratne informacije o osobinama učenika, o načinu i oblicima učenja i poučavanja te njihovom uspjehu, o postignutom znanju učenika, o adekvatnosti nastavnih sredstava i aktivnosti, o sadržaju, ukratko, o nastavnim planovima i programima i kurikulumu općenito [2].

2. Provjera i ocjenjivanje znanja na stranom jeziku

Provjera i ocjenjivanje znanja španjolskog mora temeljiti na situacijama iz stvarnog života koje potiču učenike da smisleno koriste svoje znanje kako bi naučili što su naučili i zašto. Provjera mora omogućiti učenicima da u praksi provedu ono što su naučili u rješavanju određenog zadatka. Ako učenici saznaju zašto im je potrebno određeno znanje i kada će ga moći koristiti, lakše uče i motivirani su za nastavak rada. Težina provjere znanja mora biti u skladu s razinom nastave. Prilikom odlučivanja o načinu provjere ostvarenosti pojedinih nastavnih ciljeva uzimamo u obzir uravnoteženo provjeravanje svih vještina i znanja iz područja španjolskog jezika te usklađenosti metode provjere znanja s ovim područjem [3].

2. 1. Provjera vještina usmene komunikacije

Aktivnosti koje se koriste za provjeravanje sposobnosti usmene komunikacije razlikuju se ovisno o jezičnim vještinama učenika. U ranoj fazi učenja nisu prezahtjevne, ali bi kasnije učenici trebali pokazati više samostalnosti. U interaktivnim zadacima kao sugovornici mogu sudjelovati učitelj ili učenici. Vrste zadataka: u govornim aktivnostima učenici govore o događajima u sadašnjosti, bliskoj prošlosti te o planovima za budućnost; opisuju, predstavljaju sebe ili druge, razgovaraju telefonom itd.

3. Usmeno ocjenjivanje znanja iz španjolskog jezika

Ocjenjivanje se ne odnosi samo na povratnu informaciju, već na dogovoreni zapis u relevantnom dokumentu. Nastavnik odlučuje ocjenjivati kada smatra da je nastavni predmet na odgovarajući način savladan i konsolidiran. U usmenom ocjenjivanju koristim zadatke koji su učenicima dovoljno zanimljivi i sadržajni da ih motiviraju za govornu aktivnost. Najučinkovitiji su oni zadaci koji potiču kreativnost učenika i kojima ih aktivno uključujemo u proces ocjenjivanja.

3. 1. Primer iz prakse – priprema usmenog izlaganja

Priprema teksta za usmeno izlaganje zahtijeva aktivnu ulogu učenika i potiče ga na razvijanje vlastite kreativnosti. Postoji izbor tema koje su učenicima zanimljive i bliske, npr. praznici, predstavljanje zemlje, praznici u Španjolskoj, slavne osobe iz španjolskog svijeta, tipična jela, itd. Kriterije ocjenjivanja utvrđujemo zajedno s učenicima, ocjenjujemo sadržaj, jezičnu ispravnost, uključeni slikovni materijal, sudjelovanje u nastavi, primjereno navođenje izvora, ...Učenici uče tražiti izvore informacija, pisati tekst i paziti na citiranje izvora. Traže informacije putem interneta, literature ili novinskih izvora.

U području vokabulara očekujem od učenika da poznaju osnovni vokabular i da u toj fazi znaju više riječi i izraza na receptivnoj razini (rječnik s kojim se susrećemo čitajući ili slušajući i samo ga prepoznamo ili razumijevamo). Poznavanje pojedinih riječi treba proizlaziti iz konteksta. Također potičem učenike na korištenje rječnika, kako knjižnih tako i online. Zajedno s učenicima sastavljamo pitanja koja pomažu u sastavljanju teksta i zapisujemo ih na ploču. Pitanja služe kao podrška i smjernica. Primjer: praznici u Španjolskoj; učenici najčešće sastavljaju pitanja kao što su:

- što je praznik,
- gdje i kada se održava,
- tko slavi,
- izvor praznika.

Nakon što su učenici pripremili svoj govor, rade u parovima, koje nazivamo kritički prijatelj. Koristeći kriterij ocjenjivanja, kolega iz razreda daje povratnu informaciju kolegi u paru o njegovom/njezinom radu. Na kraju učenici izlažu svoj govor. U govoru učenika obraćam pažnju na:

- točan izgovor;
- ugladenost govora (primjereno razini znanja);
- primjerena upotreba vokabulara prema temi;
- pravilno korištenje komunikacijskih strategija;
- primjerenost govora prema situaciji, komunikacijska svrha.

Ne prekidam učenike tijekom govora da ispravim greške. Zapisujem ih i samo ih poslije komentiram zajedno s učenikom. Konačnu ocjenu formiram na temelju izrađenih kriterija.

3. 2. Primer iz prakse – sastavljanje pitanja za usmeno ocjenjivanje

Tijek aktivnosti:

KAKO: uz pomoć učitelja učenici sastavljaju pitanja za usmenu ocjenjivanje znanja, učenici rade u parovima.

KADA: na kraju nastavne jedinice ili na kraju nastavne cjeline, rad se odvija tijekom nastave.

ULOGA UČITELJA: vodi pitanjima, na kraju prikuplja i slaže sva pitanja.

ZAŠTO:

- ponavljanje prije ocjenjivanja,
- aktivnija uloga učenika,
- učenici preuzimaju odgovornost za svoje učenje,
- osloboditi se straha od ocjenjivanja, osjećaj kontrole.

TRANSPARENTNOST: učenici organiziraju nastavni sadržaj po bojama, radi bolje transparentnosti, npr. brojevi narančasti, osobni podaci žuti, školski pribor plavi, itd. U ocjenjivanju uključujemo sve vještine i znanja iz područja španjolskog.

PRIMJERI ZADATAKA ILI PITANJA:

- nastavi niz 2, 4, 6, ...,
- sastavi dijalog s osobnim podacima,
- opiši svog najboljeg kolega iz razreda,
- pogađaj državljanstvo Argentine,
- dopuni s danima u tjednu: ponedjeljak, ?, srijeda, ?, petak, itd.

USMENO OCJENJIVANJE: kad prikupim i posložim sva pitanja, ubacim listiće u kutiju. Učenici izvlače ove listiće za usmeno ocjenjivanje.

PREDNOST:

- visoka motivacija učenika za rad,
- poticanje kreativnosti izradom što više originalnih zadataka odnosno pitanja,

- opuštena, ugodna atmosfera u učionici,
- osjećaj poštovanja prema svim sudionicima nastave: učenik - učenik i učitelj - učenik,
- također uključujemo učenike u ocjenjivanje,
- učenici prate svoj napredak.

4. Zaključak

Usmeno ocjenjivanje iz španjolskog je sastavni dio procesa učenja i namijenjeno je ocjenjivanju kvalitete nastavnog rada. Zato je važno da se usmena ocjena pažljivo isplanira. Planiranje treba uključivati potrebne standarde znanja, uključujući kriterije ocjenjivanja i sadržaj koji se ocjenjuje. Zadataci usmenog ocjenjivanja trebaju biti zanimljivi učenicima kako bi ih motivirali za govornu aktivnost. Učenici su uključeni u sastavljanje zadataka, što im daje aktivnu ulogu u procesu učenja i razvija njihovu kreativnost. Uloga učitelja je usmjeravati učenike te formirati konačnu ocjenu na temelju izrađenih kriterija. Učenici tako preuzimaju odgovornost za vlastito učenje i oslobađaju se straha od ocjenjivanja.

5. Literatura

- [1.] Misli o učencih. [online]. Dostopno na: <http://www.ipsos.si/web-content/VIZ-portal/ogled/citati%203%20-%20u%20ucencih.html> (9. 4. 2022).
- [2.] Predmetna kurikularna komisija za španščino (2004). *Učni načrt za izbirni predmet španščina. 1. natis*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- [3.] Prav tam.